

NYNKE

Leendert van Wezel

Nynke

Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Ontwerp omslag en binnenwerk Geert de Koning
Foto omslag © Ricardo Demurez / Trevillion Images

ISBN 978 90 239 9414 5

NUR 342

© 2012 Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden

www.uitgeverijmozaiek.nl

*Al de grote waterstromen
Zijn Heer, over mij gegaan
En mij over 't hoofd gekomen,
Maar Gij hebt mij bijgestaan.*

Psalm 42 naar Petrus Datheen

Proloog

Hij lag languit en ademde behoedzaam de zwoele avondlucht in. De wind als zacht gefluister door de dennennaalden. De grond koel onder hem. Het licht gedempt, met de kleur van vers bloed. Het bos om hem heen doodstil, als wachtte het gespannen op wat komen ging. Heel voorzichtig kwam hij omhoog op zijn ellebogen en schoof iets vooruit. Waar hij lag was het volkomen duister, het licht had niet de kracht meer om door de zwarte dennentakken heen te dringen. Voor hem lag de open plek in het bloedrode licht. De machtige boom spreidde zijn takken er breed over uit.

Daar kwam ze. Hij had het goed ingeschat. Met langzame stappen maakte ze zich los vanuit het dichte bos. Ze hield haar blik vlak voor zich op de grond gericht. Hij zag hoe ze een cirkel begon te lopen, om de grote boom heen. Stap voor stap liep ze evenwijdig aan de dikke stam, op ruime afstand eromheen. Ze zong. Haar stem leek zich te vermengen met de fluisterende dennennaalden en de bladeren van de machtige boom zongen mee. De takken wiegden zacht alsof de boom zich koesterde in haar stem en haar aanwezigheid. Er was iets tussen haar en de boom, een verwantschap die hij niet onder woorden kon brengen, maar wel voelde. Hij durfde bijna niet te ademen toen ze de cirkel nog groter begon te maken, en vlak langs de bosrand zijn kant op kwam.

Ze was adembenemend mooi, zoals ze daar liep. Ze had haar rokken iets opgetrokken en leek het gras te

strelen met haar blote voeten. Haar lange haar vlamde in het rode licht. Een lok woei voor haar gezicht, maar ze liep gewoon door, tot vlak bij hem. Hij zag nu pas dat ze een bosje kruiden in haar hand had. Haar gezang was onverstaanbaar, al riep het ook iets bekends bij hem op. Terwijl ze hem passeerde woei de wind tot onder de dennenbomen, en hij knipperde met zijn ogen toen fijn stof in zijn gezicht werd geblazen.

Hij zag haar nu op de rug. Ze bukte zich, plukte iets uit het gras en hield het omhoog, tegen de avondhemel. Haar gezang werd harder, meer van achter uit haar keel. Ze liep naar de dikke boom en legde de kruiden op de grond. Toen plaatste ze haar handen op de stam, de vingers uitgespreid. De wind woei nu met kracht door de takken en even hoorde hij door het zware geruis van de bladeren haar gezang niet meer. Ze legde haar wang op de stam en stopte met zingen. De wind nam af en toen was er alleen nog het gefluister in de dennennaalden. De stilte nam weer bezit van het bos.

Hij staarde naar haar, zoals ze daar stond, tegen de dikke stam, haar ogen gesloten. Hij moest naar haar blijven kijken. De tijd leek stil te staan. Hij keek slechts, dacht niets, dronk het beeld in maar kon niet verzadigd worden.

Ze opende haar ogen en duwde zich van de stam af. Met één beweging raapte ze de kruiden op en rekte zich uit naar de hemel. Ze riep iets, hij verstond het niet maar voelde een kilheid in zijn botten kruipen. Wat was de betekenis van dit alles? Wat had ze gedaan? Het licht werd nu snel minder en nog roder. Voordat hij beseftte wat er gebeurde had ze de open plek verlaten en viel de duisternis als een juten zak over

hem heen. Hij kroop onder de dennentakken vandaan, sprong overeind, bang om hier nog langer te blijven, en rende over de open plek naar het pad dat verderop begon. Aan het begin van het pad zag hij in het duister iets wits op de grond liggen. Hij bukte en voelde direct dat het een teentje knoflook was. Er lag nog wat. Hij rook eraan: verbena, stopte alles in zijn zak en zocht de weg door het bos. Hoewel het niet ver was en hij dit pad al honderden keren gelopen had, moest hij zich inspannen om de juiste richting te vinden. Er was iets verwarrends in het bos, iets wat zijn gedachten uit elkaar ploos zoals hij touwwerk uit elkaar pulkte. Toen hij omkeek zag hij hoe een witte, kille mist uit het bos opkwam, net zichtbaar in de diepe schemer. Hij gilte en begon te rennen, zijn armen voor zich uitgestrekt om onverhoedse takken af te kunnen weren, maar de mist steeg nu ook uit de grond op.

Oneindig opgelucht bereikte hij het huis bij de bosrand. Hij zag haar nergens meer en durfde niet direct naar binnen te gaan. Hij liep de stal in, legde zijn hand op een warm paardenlijf en voelde zich langzaam weer tot rust komen. Daarna ging hij naar binnen. Een warm, gelig licht kwam hem tegemoet. Ze roerde in een grote pan, en de geur van gebraden vlees prikkelde in zijn neusgaten. Ze keek op en knikte naar hem. Hij glimlachte naar haar. In de glimmend gepoetste koperen plaat aan de wand zag hij zijn eigen gezicht. Hij had dezelfde gelijkmatige trekken als zij. Zijn lange haar rossig tot op zijn schouders. Hij bekeek zijn spiegelbeeld aandachtig en zag de sporen van angst nog in zijn ogen. Hij wendde zich af en schraapte zijn keel. Hij wilde vragen of ze nog soep had, iets vriendelijks tegen haar zeggen, de spanning breken die in de lucht

hing. Maar hij zei niets, zuchtte, en ging aan tafel zitten.

Zwijgend zette ze een kom soep voor hem neer.

Ze legde haar hand heel even op zijn schouder, en hij was ervan overtuigd dat ze precies wist wat er in hem omging. Hij onderdrukte de neiging om op te springen en weg te vluchten, en slurpte wat soep naar binnen.

Hij opende zijn ogen, maar dat maakte geen verschil. Het was nog aardedonker in de bedstee. Toch hoorde hij dat zijn zussen al wakker waren. Hun stemmen klonken schel en opgewekt boven het geluid van rammelende houten vaten en klinkende metalen spanen. Hij bleef nog even liggen, wurmde zich dieper in de behaaglijke warmte van de strozak en trok de deken hoog op. Zijn hand voelde de hardheid van het kleine houten paard dat hij gekregen had van Nynke en Neele. In het donker gleden zijn vingers over het harde hout, dat even donker was als de nacht om hem heen. Hij zag het paardje in gedachten levendig voor zich. De gebogen, vurige kop met de prachtig uitgesneden manen. Het gespierde lijf en de stevige benen. Het was het snelste paard ter wereld, sneller nog dan dat van de boodschapper die vaak in volle galop langskwam op weg naar Goedereede of Ouddorp. Later zou hij precies zo'n paard kopen, met glimmend zwarte manen, en hij zou erop rijden zoals nog nooit iemand gereden had. Dan zou zijn lange mantel achter hem aan wapperen en de mensen zouden naar hem kijken zoals hij zelf naar de boodschapper keek.

Hij zou harder gaan dan alle anderen. Daardoor zou hij belangrijk zijn. Hij vroeg zich af hoe je heer of

baljuw kon worden. Hij zou het straks aan Nynke vragen, want Neele zou het toch niet weten. Hij draaide zich om en voelde zich wegzweven, tot hij een groot, gespieerd paardenlijf onder zich voelde, de wind om zijn oren gierde en het geluid van de hoefslagen de bedstee vulde.

‘Lenert!’

Een grijzige straal licht viel de bedstee binnen. Daarin stond zwart het silhouet van Nynke afgetekend. Haar lange blonde haar vormde een lichtere rand om haar zwarte gezicht. ‘Kom je eruit, kerel? We gaan zo naar de stad. Het is marktdag. En dit keer mag jij ook mee. Je bent groot genoeg om te helpen, we gaan nu met zijn allen. En dan kunnen we ook stof halen in de weverij. Dat is weer nodig.’

‘Mag mijn paard mee naar de markt?’ vroeg hij.

Nynke hield haar hoofd een beetje scheef en dacht na. ‘Dat zou ik niet doen,’ zei ze beslist. ‘Jij moet je handen vrij hebben om ook iets te dragen en voor je het weet ben je hem kwijt. Zoek maar een plekje waar hij zo lang op je kan wachten.’

Hij sloeg het warme dek van zich af en liet zijn benen over de rand van de bedstee bungelen. Met een sprongetje stond hij op de vloer. Daarna ging hij voorzichtig de ladder af. Halverwege keek hij om. Vanaf het punt waar hij stond kon hij het hele huis overzien. Waar zou hij het paard neerzetten? In de wand zaten twee bedstedes, maar in een daarvan sliep niemand meer. Die was vroeger van vader en moeder, had Nynke verteld. Midden in de ruimte stond de tafel met de stoelen. Tegen de andere wand de kast met de kommen en borden en lepels en messen. Daarnaast een teil met water en een paar emmers, en natuurlijk de

kast met het meest kostbare: het eten. Heerlijke kaas, roggebrood, de kan met melk. Tussen de twee kasten de haard, die nu donker en koud was.

Hij keek uit naar een geschikte plek. De ene deur links gaf toegang tot de stal. Je hoorde de koeien altijd snuiven, kuchen, stampen en schuren als je in de bedstee lag. Fijn geluid was dat, want de koeien waren vrienden, hun sterke lijven gaven hem een veilig gevoel. Als je de deur aan de andere kant van de kamer uitging kwam je buiten. Straks zouden ze dus naar buiten gaan, naar de stad. Jammer dat zijn paard niet mee mocht. Eindelijk zou hij de toren van dichtbij zien. Hoe zou het binnen die hoge muren zijn? En hoe zou de weverij eruitzien? Hij voelde aan de stof van zijn broek en vroeg zich af hoe mensen zoiets konden maken.

Zijn oog viel op de houten ladder die naar de andere zolder leidde. Daar sliepen Nynke en Neele. Hij besloot dat dat een veilige plek was en dat het paardje daar zou wachten tot hij terugkwam. Hij daalde snel de ladder af, liep naar de andere ladder en klom snel omhoog.

‘Wat ga je doen?’ vroeg Neele, die net vanuit de stal binnenkwam.

‘Een plek voor zijn paardje vinden,’ zei Nynke. ‘Ik heb gezegd dat hij dat beter thuis kan laten.’

Neele knikte. ‘Niet in mijn bedstee, hoor,’ zei ze bezorgd. ‘Ik hou niet van paarden in bed.’

‘Nou, het hangt ervan af hoe ze eruitzien,’ zei Nynke. De beide zussen schoten in de lach. ‘Een lekkere hengst is zo verkeerd nog niet, daar heb je gelijk in,’ giechelde Neele.

Hij klom snel naar boven en vroeg zich af hoe dat

kon, een paard in bed. Dat zou toch niet in de bedstee passen? Op de tast liep hij over de zolder. Hij zette het paardje op het boordje naast de bedstee.

Toen hij weer beneden kwam gooide Neele zijn kleren naar hem toe. 'Trek deze eerst maar aan, dan gaan we daarna eten.'

De kleren waren koud, hij rilde toen hij aan tafel ging zitten. Nynke trok hem op schoot en sloeg haar armen om hem heen. 'Koud hè, broertje? Je wordt straks wel warm van het lopen en ik weet zeker dat je het leuk vindt op de markt. We gaan nu bidden.'

Snel deed hij zijn ogen dicht en vouwde zijn handen. Hij was met zijn gedachten niet bij Nynkes gebed, maar toen ze amen zei deed hij snel zijn ogen open.

'We hebben de haard niet aangemaakt, want we gaan toch de hele dag weg,' zei Nynke. 'Ik heb dus geen warme pap voor je, jongen.'

Ze schoof een dikke plak roggebrood met kaas naar hem toe en een nap melk. Hij haalde zijn schouders op en beet gretig in het donkere brood met de witgele kaas. De melk was heerlijk. 'Mag ik nog wat?' vroeg hij tegelijk met een grote hap brood. Nynke lachte. 'Jij drinkt in je eentje een hele koe leeg,' zei ze. 'Hier, je moet er nog van groeien.'

Toen ze gegeten hadden viel het licht al scherper door de grauwe ruitjes naar binnen. Nynke en Neele haalden samen de kar uit de stal en reden hem tot bij de deur. 'Kom eens helpen, Lenert,' riep Neele. 'Leg jij alle kleine kazen maar vooraan in de kar. Wij doen de rest wel.'

Hij kreeg het algauw warm. Na het warme donker van de bedstee was het heerlijk om buiten in het dag-

licht te zijn. Een frisse wind woei door zijn haar, de bomen van het bos achter het huis ruisten en hoog in de lucht zeilden een paar witte wolken mee. Hij liep om het huisje heen en keek bij de koeien naar binnen. Toen ging hij nog even naar het kaashok, het kleine schuurtje waarin zijn zussen de kazen maakten. Hij hield van de gelige geur die daar hing. Zijn zussen moesten altijd lachen als hij zei dat het geel rook, maar toch was het zo. Het rook er echt geel. Net zoals het in de koeienstal bruin rook en vanmorgen buiten lichtblauw. Het had hem heel wat moeite gekost om ze uit te leggen dat het geen grap was, dat hij echt in kleuren rook. Hij vroeg zich af wat de geur van de stad zou zijn. Hij staarde naar het vierkante silhouet aan de horizon. Hij bedacht dat het daar wel grijs zou ruiken. Of misschien ook een beetje... rood? Nee, liever niet rood. Het zou weleens een beetje grijs of grijsblauw kunnen zijn. Hij kon bijna niet wachten. Hij rende terug naar Nynke en vroeg opnieuw wanneer ze zouden vertrekken.

Ze knikte en vroeg hem klompen aan te doen die lekker liepen, omdat het een heel eind was.

Hij keek naar zijn voeten en dacht even na, koos een paar geschikte klompen uit en vroeg of hij op de kar mocht gaan zitten. Nynke verbood het hem op strenge toon, hij was oud genoeg om te lopen, in de stad kon hij uitrusten.

Niet veel later gingen ze op pad. Nynke en Neele pakten ieder een trekbalk van de kar en trokken hem vooruit. Hij duwde aan de achterkant, maar na een tijdje ging hij naast zijn zussen lopen. Ze gingen niet zo hard, hij kon ze makkelijk bijhouden. Ze waren niet de enigen die op weg gingen naar de stad. Voor hen